

Det forsvundne Kjøbenhavn.

Minder fra „de gode gamle Dage“.

84 Billeder tegnede af **P. Klæstrup**,
med et Indlednings-Digt „Da de rev Voldene ned“ af **H. V. Raalund**.

Folkeudgave.

Kjøbenhavn.

Forlagt af C. A. Reitzel og Otto B. Wroblewski.

1. og 2. Række: Bianco Luno. 3. Række: Alfr. Jacobsens lith. Etabl.

1894.

Indhold.

Første Række.

I. Knirsch's Kafé i Hotel d'Angleterre.	XXIV. Parolen.
II. Det kgl. Theaters gamle Foyer.	XXV. Tappenstregen.
III. Jøderne paa Hjørnet af Læderstræde.	XXVI. Mesterprøve paa Raad- og Domhuset.
IV. Fuglekrammeren paa Hjørnet af St. Kjøbmagergade.	XXVII. Fornem Visit.
V. Sjøverne.	XXVIII. Stokhuset.
VI. Visekjærlingen.	XXIX. Kagstrygning.
VII. Jødemaskerade.	XXX. Peder Madsens Gang.
VIII. Hos „Christian Fiirtal“ paa Amagertorv.	XXXI. Ladegaarden.
IX. Begravelse fra Hjemmet.	XXXII. Flintestensmanden.
X. Flyttedagen. — Et Laug flytter Skilt.	XXXIII. Svovlstikkepigen.
XI. Pjalttenborg.	XXXIV. Christmas' Dandsebod.
XII. Runden (Volden).	XXXV. Slagterboderne ved Nikolaj-Taarn.
XIII. Portlukningen (Vesterport).	XXXVI. En gammeldags Vinkjælder.
XIV. Jødefejden.	XXXVII. Interieur af en gammel Gaard i Pilestræde.
XV. Lars Mathiesen.	XXXVIII. Audiens hos Frederik VI.
XVI. Hunderakkeren.	XXXIX. Udenfor Børsen Fastelavnsmandag.
XVII. Borgernes Hjemmarch fra Fælled.	XL. Et Kobbersmedeværksted.
XVIII. Rosenlund.	XLI. En Svendeindvielse paa Kroen.
XIX. Manden med Gibsfigurerne.	XLII. Ildløs.
XX. Fodposten.	XLIII. Det lille Kjøbenhavn.
XXI. Morskabstheatret paa Vesterbro.	XLIV. Børsen.
XXII. Slutteriet.	XLV. Frederik VI. sejler i Frederiksberg Have.
XXIII. Acciceundersøgelse i Ravelinen.	

Anden Række.

I. Tallotheriet trækkes paa Vandkunsten.	IX. Kanekjørsel omkring Hesten.
II. Komædie i „Kalkeballen“.	X. Kugleposten.
III. Frederik VI. kjører til Theatret.	XI. Der „rides Herredag ind“.
IV. Gadefigurer.	XII. En Kjælderandsebod.
V. Helligdagspatrouillen.	XIII. En Høkerloge.
VI. Studentercorpsets Hjemmarch fra Fælleden.	XIV. Brokkensbod.
VII. Der flyttes Skilte.	XV. Indkvartering til „Herbstmanoeuvræ“.
VIII. Frederik VI. præsiderer i Højesteret.	XVI. Frederik VI. kjører til Højesteret.

Tredie Række.

I. Kongelig Kanefart ad Langelinie.	XI. Nyboders Vagt.
II. Det borgerlige Artilleris Øvelser paa Amager.	XII. Nørreport med Broen over Stadsgraven.
III. Boderne ved Helliggeistes Kirke.	XIII. Borgerligt Besøg.
IV. Helliggeistes Kirkemur.	XIV. Nytaarsgratulanter.
V. Et Linieskib løber af Stabelen.	XV. Den gamle Jernbanegaard. Tropperne afrejse 1848.
VI. Kirkeparade. — Landkadetter. Soldater. Kirkedrenge.	XVI. Den ældre Toldbod.
VII. Kobbersmede arbejde paa Gaden.	XVII. Frederik VI.'s Hjemkomst fra Wien 1814.
VIII. Spidsrodsløben i Exercerhuset.	XVIII. Brandallarm.
IX. Frederik VI. drikker The i det chinesiske Lysthus.	XIX. Holdeplads paa Nørrebro for „Kaffemøller“.
X. Trinitatis Kirkegang.	XX. Oehlenschlägers Fødested paa Vesterbro.

Det forsvundne Kjøbenhavn.

Da de rev Uoldene ned.

Hvad gaaer der af Dig, min Fødeby?
Hvilken Byggen og Roden!
Jeg kjender Dig neppe: Du bliver saa ny,
Aldeles paa Moden.
Den travle Tid var Dig ilet forbi —
Du maa med i Løbet,
Om ogsaa lidt gammeldags Poesi
Gaaer med i Kjøbet!

Ja vist! Hvem lægger paa Sligt nu Vægt?
— Det er Digternykker. —
For Tidens Triumfvogn trækker vor Slægt —
Vi er ingen Parykker!
Nu gaaer det afsted i fejende Fart,
Saa stærkt vi kan rende,
Endskjøndt det just ej er saa ganske klart,
Hvordan det vil ende.

De har nu besluttet, de vise Mænd,
Du maa ej beholde
Det grønne Bælte, som krandses din Lænd:
Dine gamle Volde;
Du har havt det for kvalmt, min gode Stad,
Bag det trykkende Pandser;
Dine Stadsgrave med deres Andemad
Har stødt vore Sandser.

Som Fæstning kan Du ej staa Dig mer
Mod de nye Kanoner; —
Dine gamle Volde med Møller og Træer
Og Bastioner
Fra Kjøkkenkurven ved Kallebostrand
Og ud til Kastellet
Skal nu jevnes plat med det flade Land,
— Deres Dom er fældet!

— Dine Volde, hvorfra Carl Gustav drog
Med Skam tilbage,
Som Arthur Wellesley selv ej tog
I onde Dage,
Som aldrig brødes af Fjendehaand,
Som selv en Kvinde
En Gang har værget med Helteaand —
Skal nu forsvinde!

Paa Skubkarrer trille de Minderne væk
Fra de gamle Tider —
Nu faae vi den dejligste Gjennemtræk
Fra alle Sider.
Etsteds derude — ja, Gud veed hvor, —
Skal der rejses Skandser,
Naar vi først faaer vrøvlet en halv Snæs Aar
Om vore Finanser.

Saa driver imens vi for Strøm og Vind —
Det har ingen Fare:
Naar vi giver Alverden frit Kjørind,
Vil man nok os spare;
Det vilde jo være skjændig gjort
At storme med Vaaben
En By, som ej har en eneste Port
Og er ganske aaben!

Vi har fine Planer, snilde Ideer
Og Spekulationer —
Her er Byggegrunde, som vel er værd
En Snæs Millioner;
De maa benyttes — naturligvis!
Hver eneste Tomme;
De maa drives op til den højeste Pris
Med den store Tromme!

Dine Stadsgrave — og din Kirsebærgang,
Hvor Violer vi plukked —
Hvor den blomstrende Tjørn over Vandet hang
Og Sivene vugged,
Hvor den vilde Drossel i Buskene sang
Naar Aftenen dugged,
Og Fiskeren med sin Bambusstang
Over Bredden sig bukked —

Og de gamle Broer, som spejled sig smukt
Dernede i Vandet —
Og Udsigten lige til Kjøgebugt —
Og Synet af Landet,
Naar Solen gik ned, og i Aftenen sval
Den første Stjerne
Funkled paa Himlen — og Hornsignal
Klang fra det Fjerne —

Forsvinde skal det nu alt for det Ny —
Der maa Plads til Mængden!
Ja, nu skal Du voxer, min kjære By,
I Bredden og Længden!
Boulevarder faaer Du som i Paris,
Hvor vi kan os sole
Og nyde i Mag vor Konditor-Is
Paa Fortovets Stole.

Jeg seer i Aanden, hvor Du bliver fin:
Hvilke Gader lange,
Efter Snore bygget som i Berlin —
Og Spadseregange
Med Træer, som plantes paany hvert Aar!
— Saa naaes Idealet,
Og Du bliver lig en Grønnegaard
Ved Hospitalet!

— Bevares! Jeg nærer den største Respekt
For en modsat Mening;
Jeg hører jo halvt til den yngre Slægt:
Jeg er ingen Forstening.
Jeg er med: Jeg holder med Tiden Skridt —
Men gjælder det Smagen,
Da tilstaaer jeg: min — jeg siger det frit —
Er lidt uopdragen.

Jeg ønsker det Skønne ufrisert,
Ej slikket og plejet!
Jeg ynder Naturen ugenert,
Ej pyntet og fejtet!
Jeg kan se paa en gammeldags Navneklud
Med godmodige Øjne —
Men jeg synes, de Huse, man nu ryster ud,
Er mestendels Løgne.

Disse brogede Prøver paa hver en Maneer —
Disse nypittoreske
Forfløjne, forlorne Mursteensideer —
Italienske og græske —
Normanniske Taarne — Rococopalæer —
Affekterte — groteske —
Af oprindelig Stil har jeg fundet mer
I en Legetøjsæske!

Det lyder lidt sært — nu ja, om De vil, —
Men De maa betænke,
Det er Tiden alene, jeg sigter til,
Jeg vil Ingen krænke!
Jeg har Mod til at tage det med Humør,
Om saa Verden vakler —
Jeg er bare bleven en Smule ør
Af de nye Mirakler.

— Det gjør mig ondt for de Skove af Siv,
Som dernede suse,
Det gjør mig ondt for det Fugleliv,
Som Buskene huse,
For de stejle Skrænter, de prægtige Træer
Og de stille Bænke
Og de gammeldags Folk, som hvilede der
Og holdt af at tænke;

For de jublende Smaa, som deroppe sprang
I Paradisspillet,
For de fattige Stakler, hvis Frihedstrang
Blev deroppe stillet,
For den Syge, som med sin blege Kind
Søgte bort fra Vrimlen
For at aande deroppe Livsluft ind
Lidt nærmere Himlen.

Jeg kjender ved Stadsgraven hver en Krog,
De skjulteste Steder,
Jeg har nydt paa Volden som lille Pog
Mine bedste Glæder;
Der fik jeg alt Syn for en stor Horisont,
Den Gang jeg var lille,
Da jeg troede endnu, at Solen gik rundt
Og Jorden stod stille.

— Det er mig som en vemodig Drøm,
Naar jeg ser tilbage
Fra Nutidens vilde, brusende Strøm
Paa de gamle Dage —
Som Digter staaer jeg i Æresgjæld
Til de gamle Minder:
Jeg maa sige dem først et rørt Farvel,
Før de forsvinder.

H. V. Kaalund.

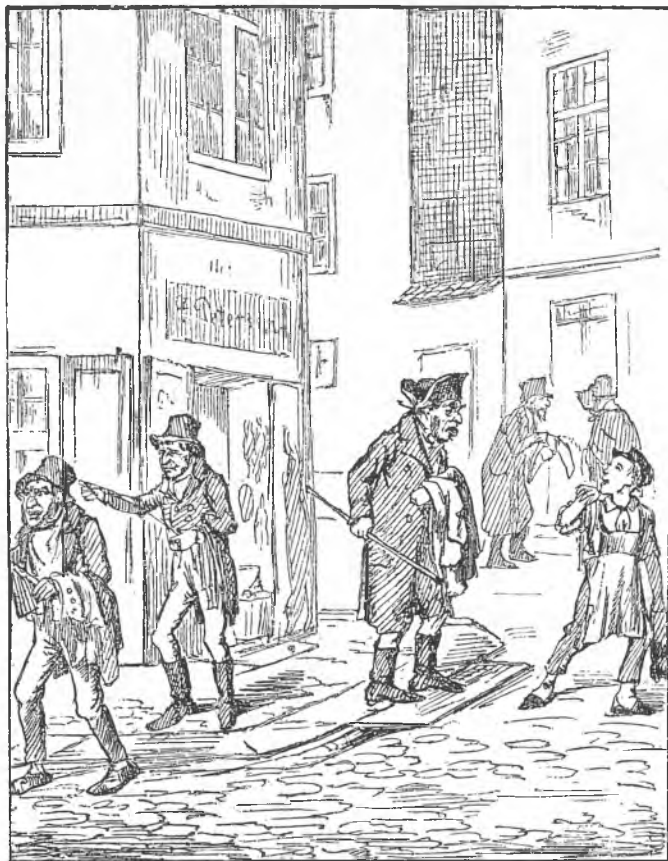
Knirsch's Kafé i Hotel d'Angleterre.

Det kgl. Theaters gamle Foyer.

1. Række.

III.

Jøderne paa Hjørnet af Læderstræde.

1. Række.

IV.

Fuglekrammeren paa Hjørnet af St. Kjøbmagergade.

Sjoverne.

Viskjærlingen.

Jødemaskerade.

Hos „Christian Fiirtal“ paa Amagertov.

Begravelse fra Hjemmet.

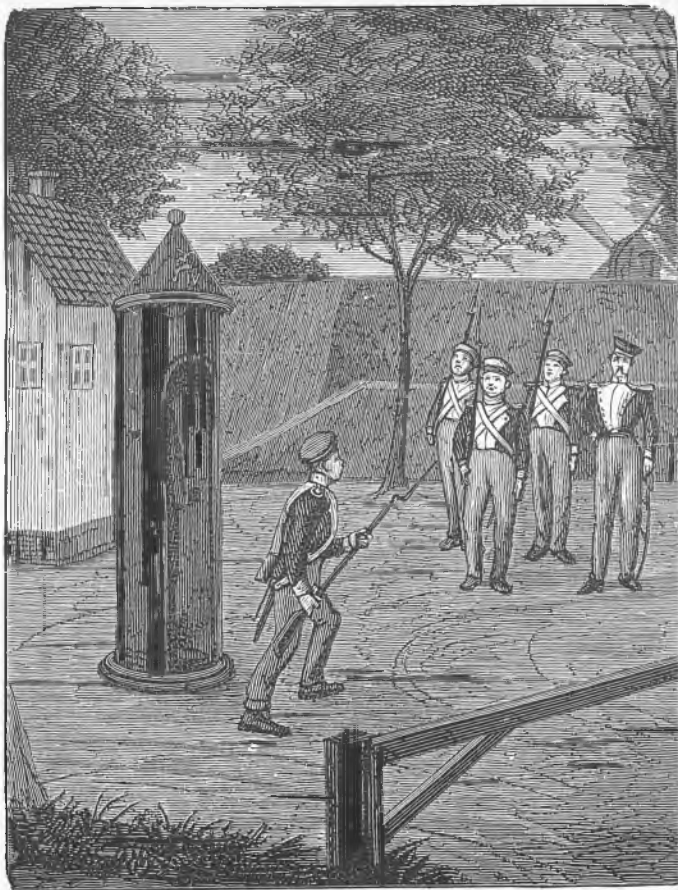
Flyttedagen. — Et Laug flytter Skilt.

Pjaltzenborg.

1. Række.

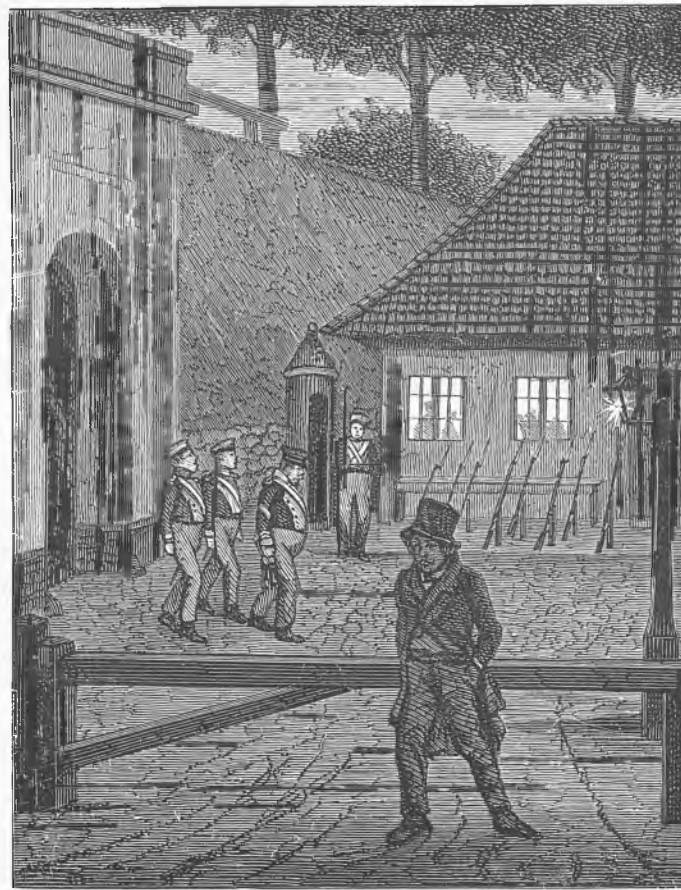
XII.

Runden (Volden).

1. Række.

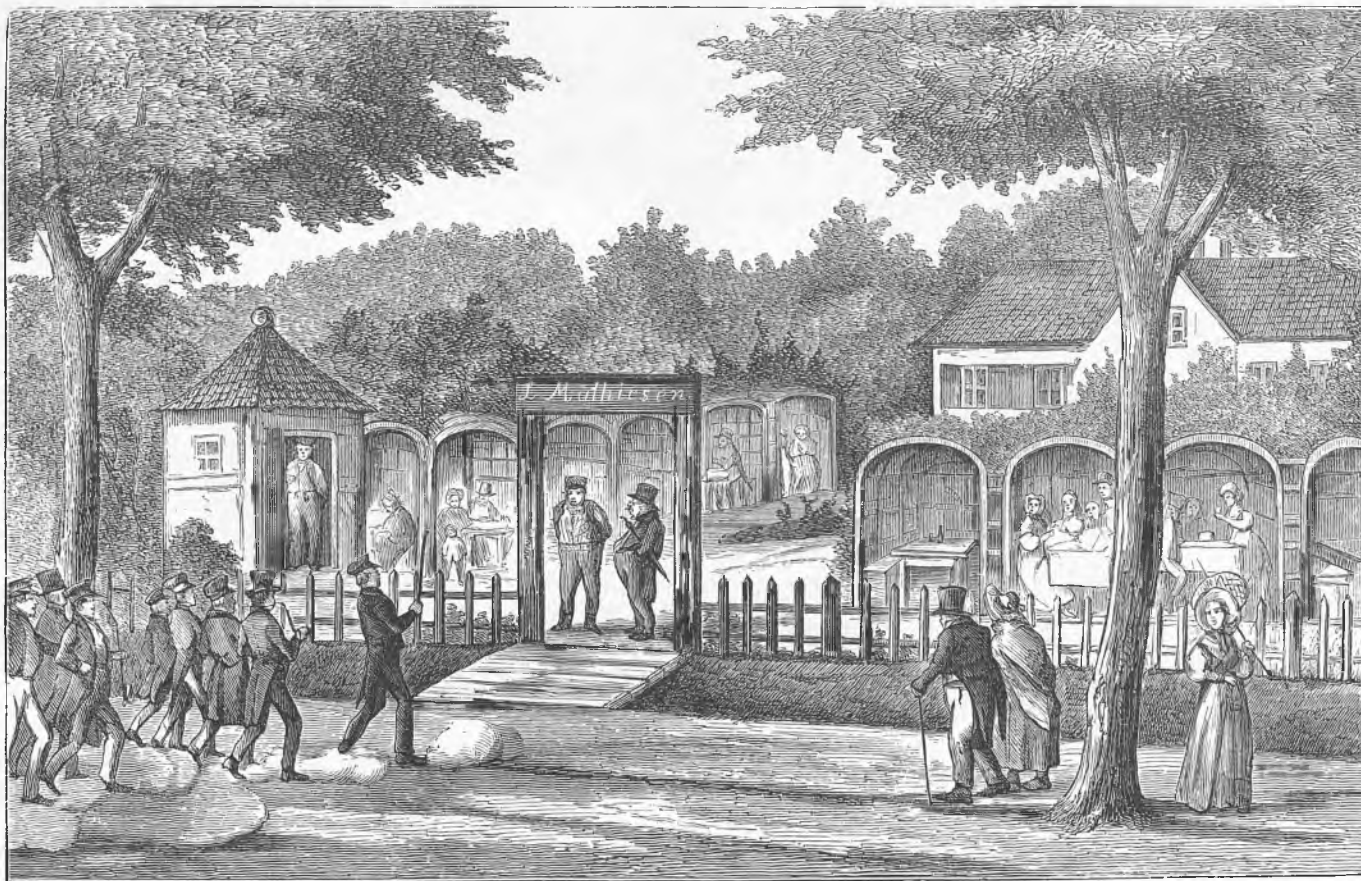
XIII.

Portlukningen (Vesterport).

Jødefejden.

Lars Mathiesen.

Hunderakkeren.

Borgernes Hjemmarch fra Fælleden.

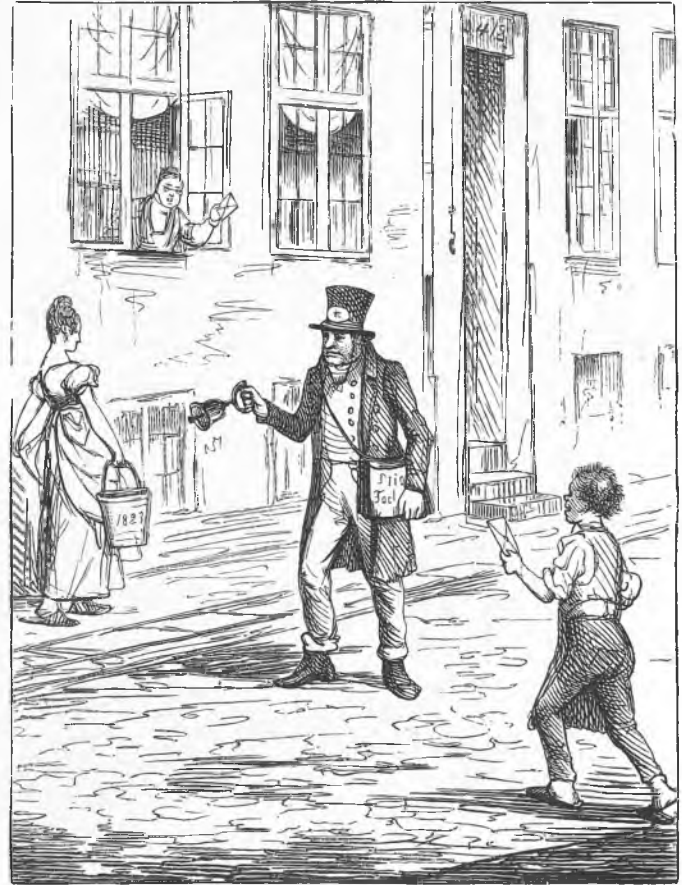

Rosenlund.

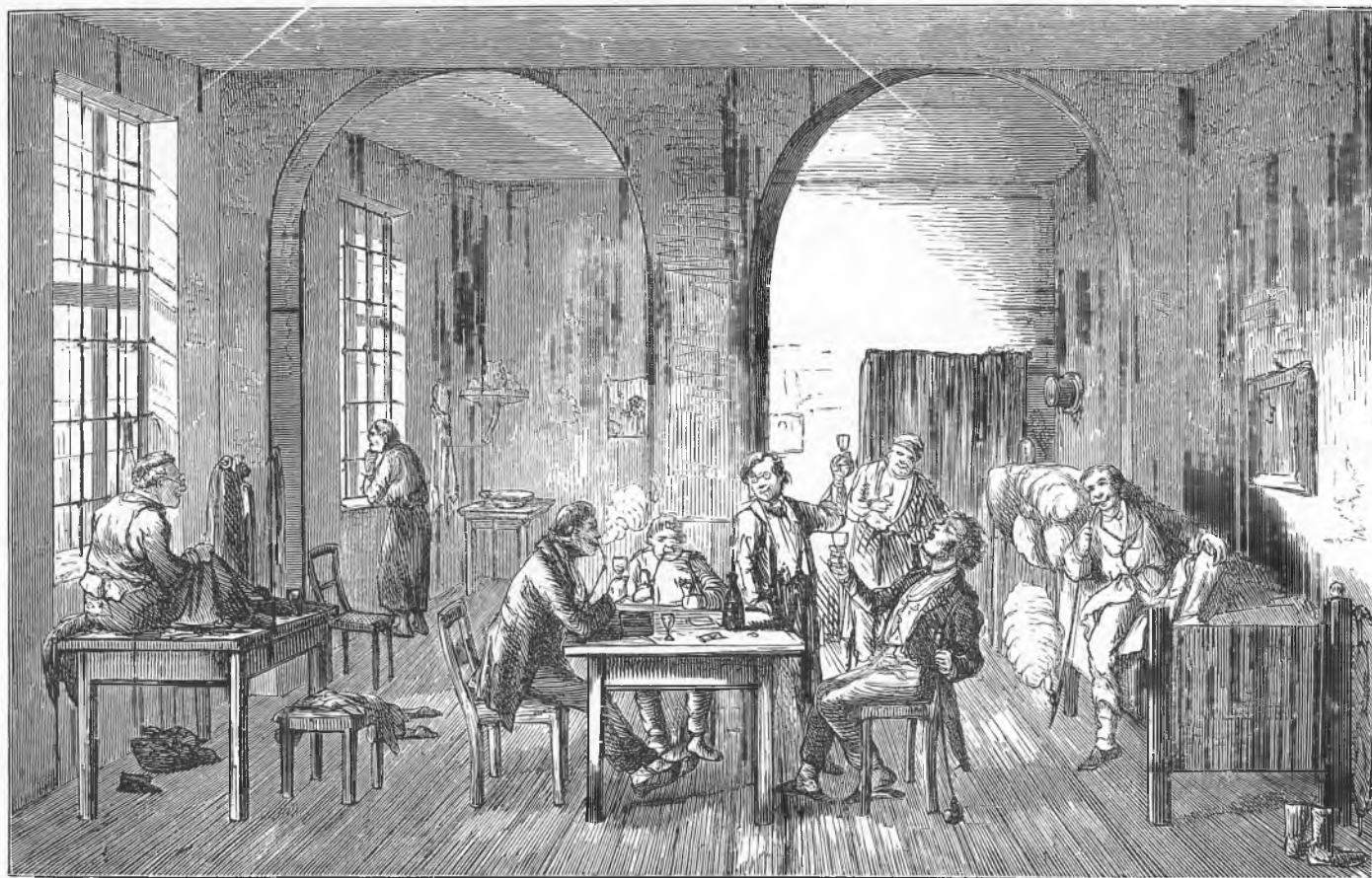
Manden med Gibsfigurerne.

Fodposten.

Morskabstheatret paa Vesterbro.

Slutteriet.

Acciceundersøgelse i Ravelinen.

1. Række.

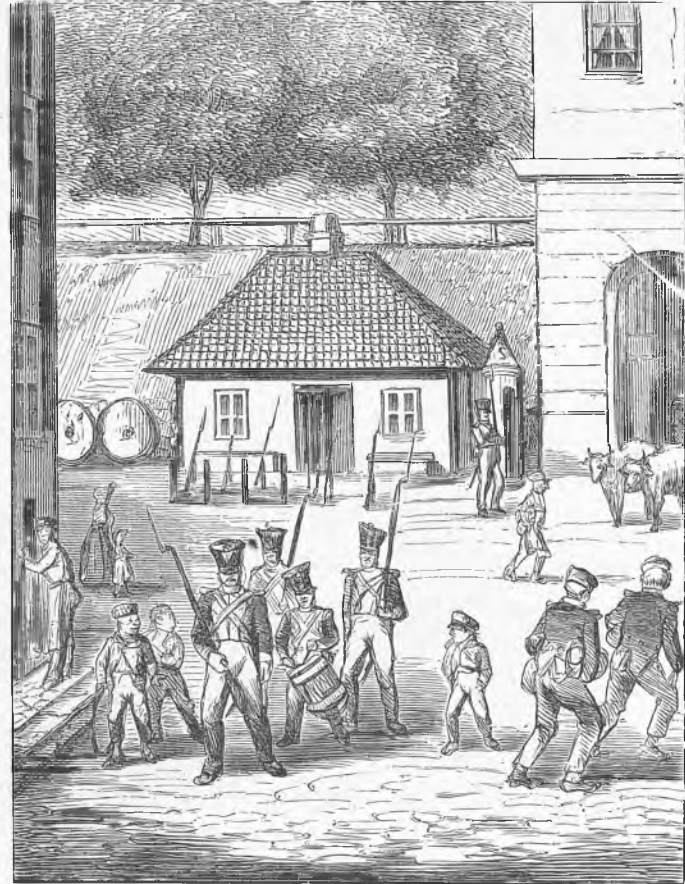
XXIV.

Parolen.

1. Række.

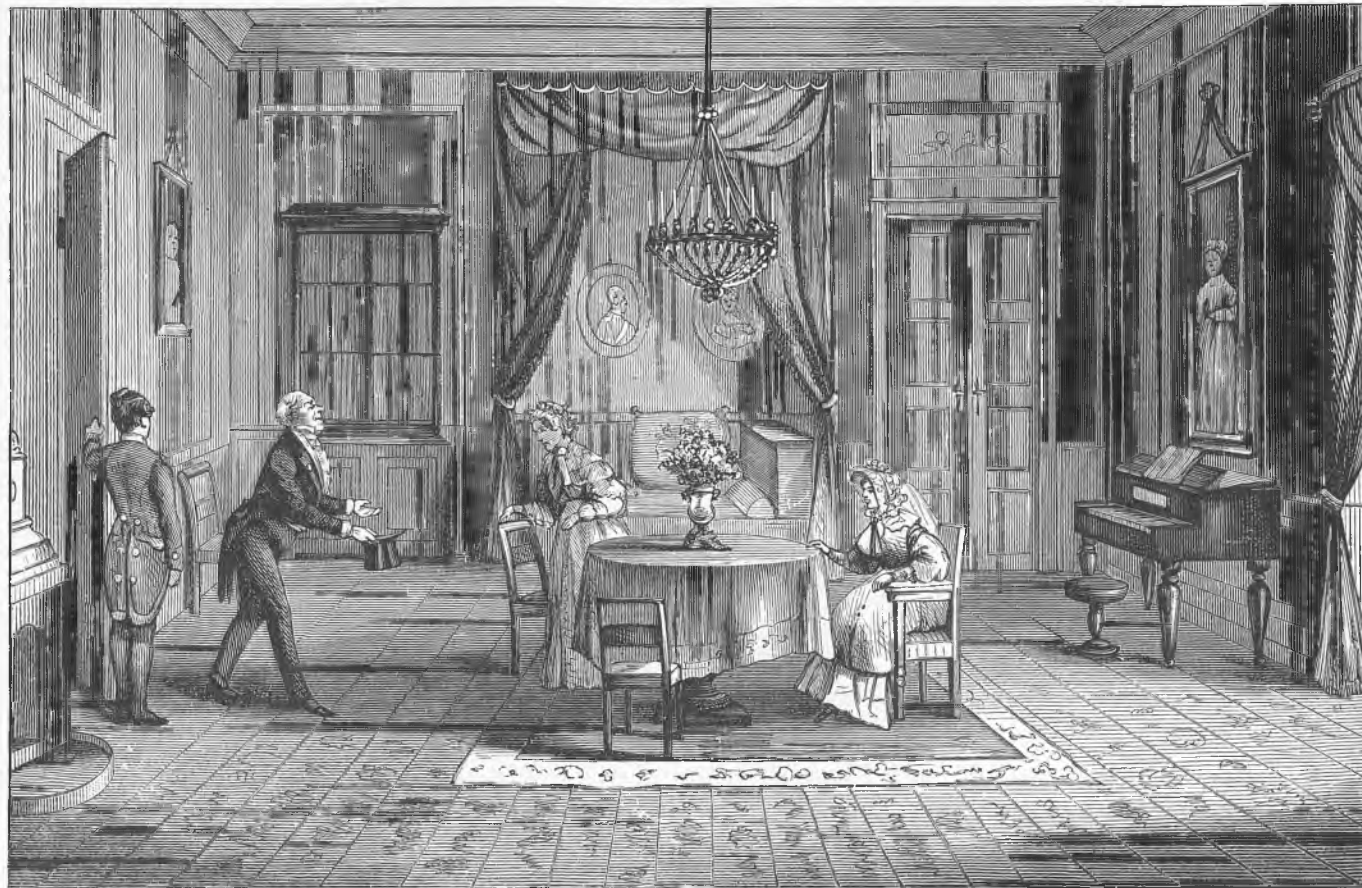
XXV.

Tappenstegen.

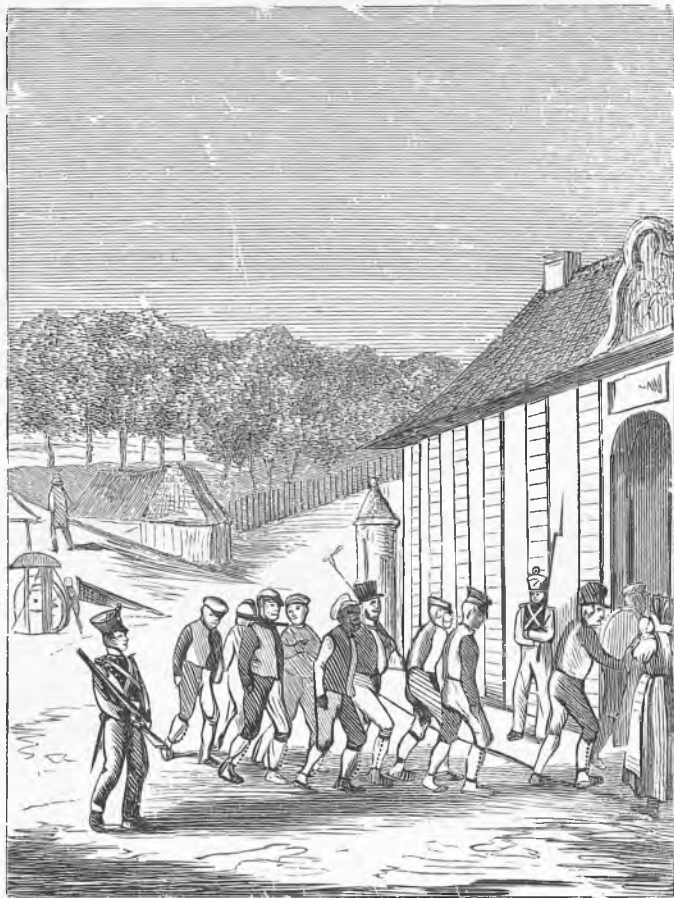
Mesterprøve paa Raad- og Domhuset.

Fornem Visit.

1. Række.

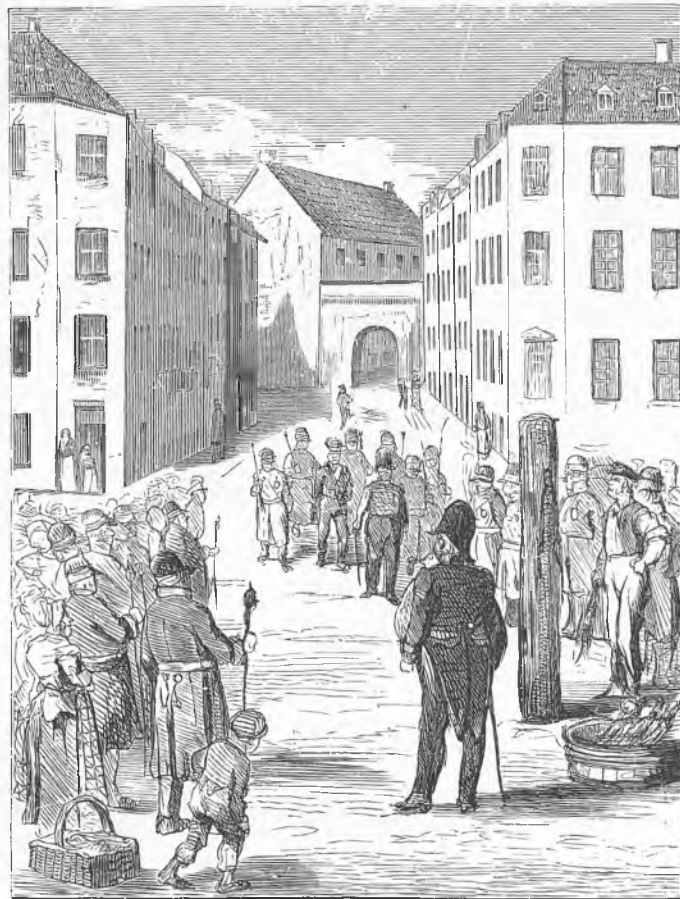
XXVIII.

Stokhuset.

1. Række.

XXIX.

Kagstrygning.

1. Række.

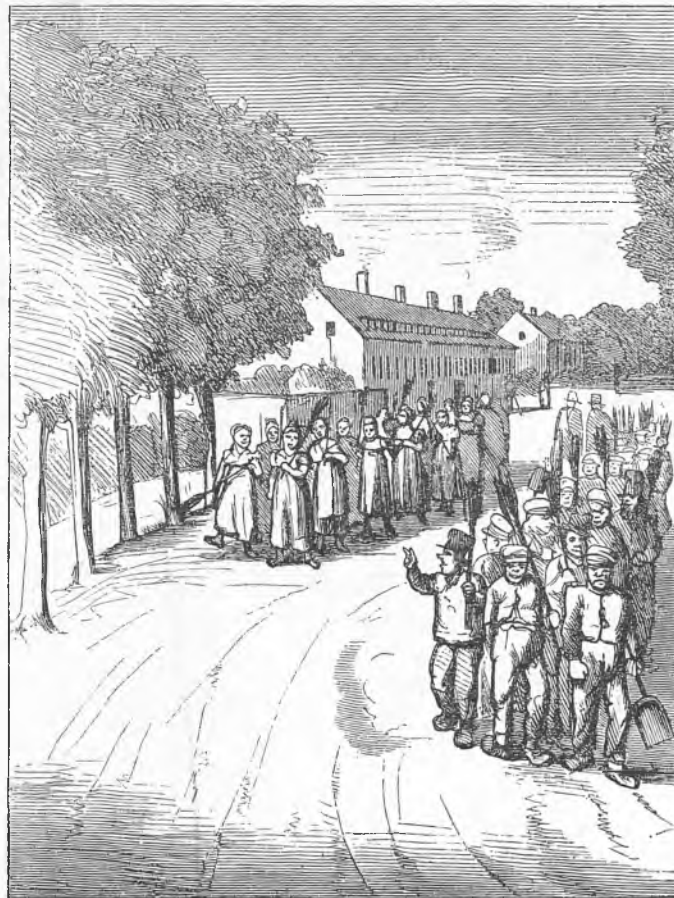
XXX.

Peder Madsens Gang.

1. Række.

XXXI.

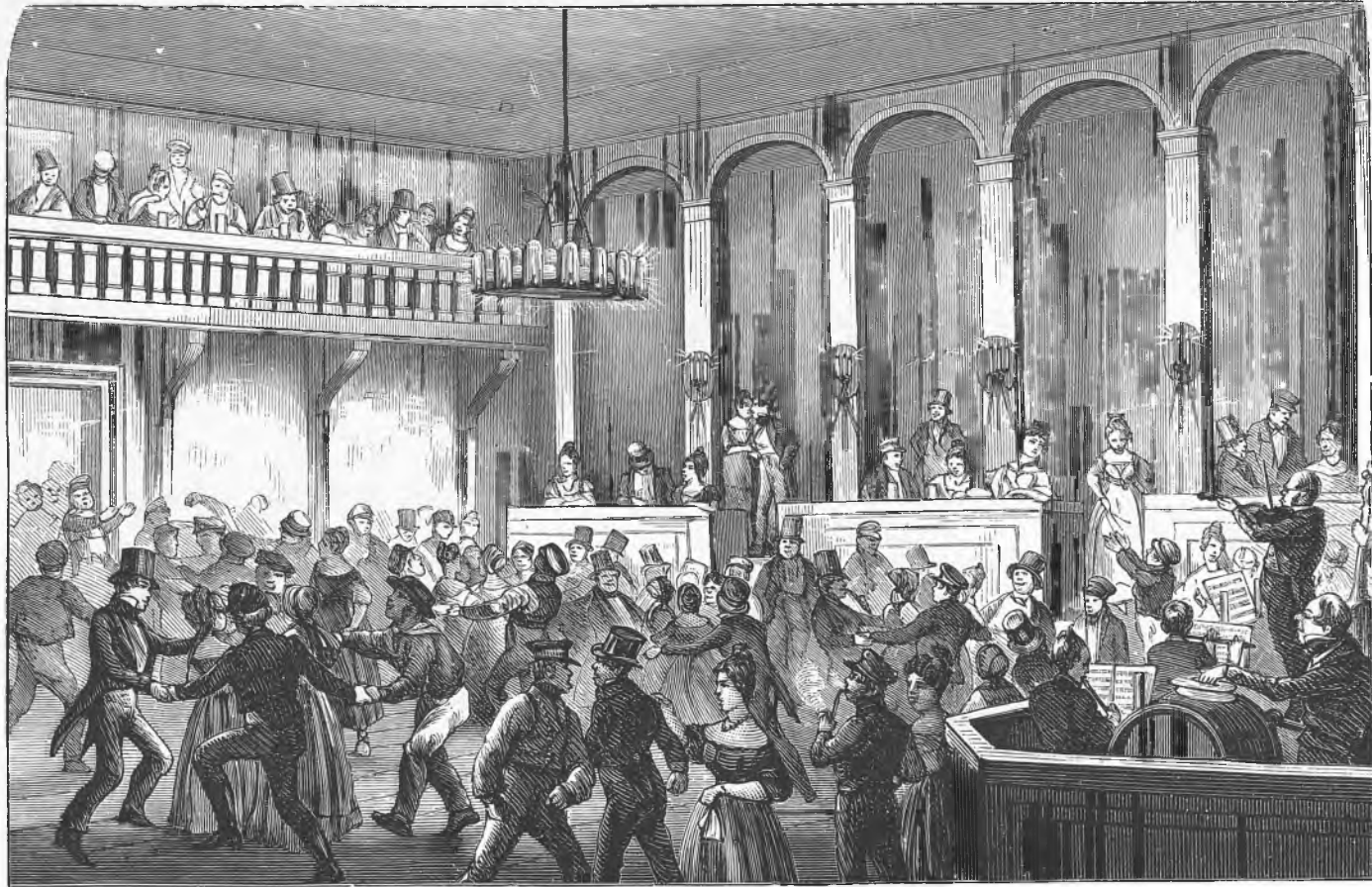
Ladegaarden.

Flintestensmanden.

Svovlstikkepigen.

Christmas' Dandsebod.

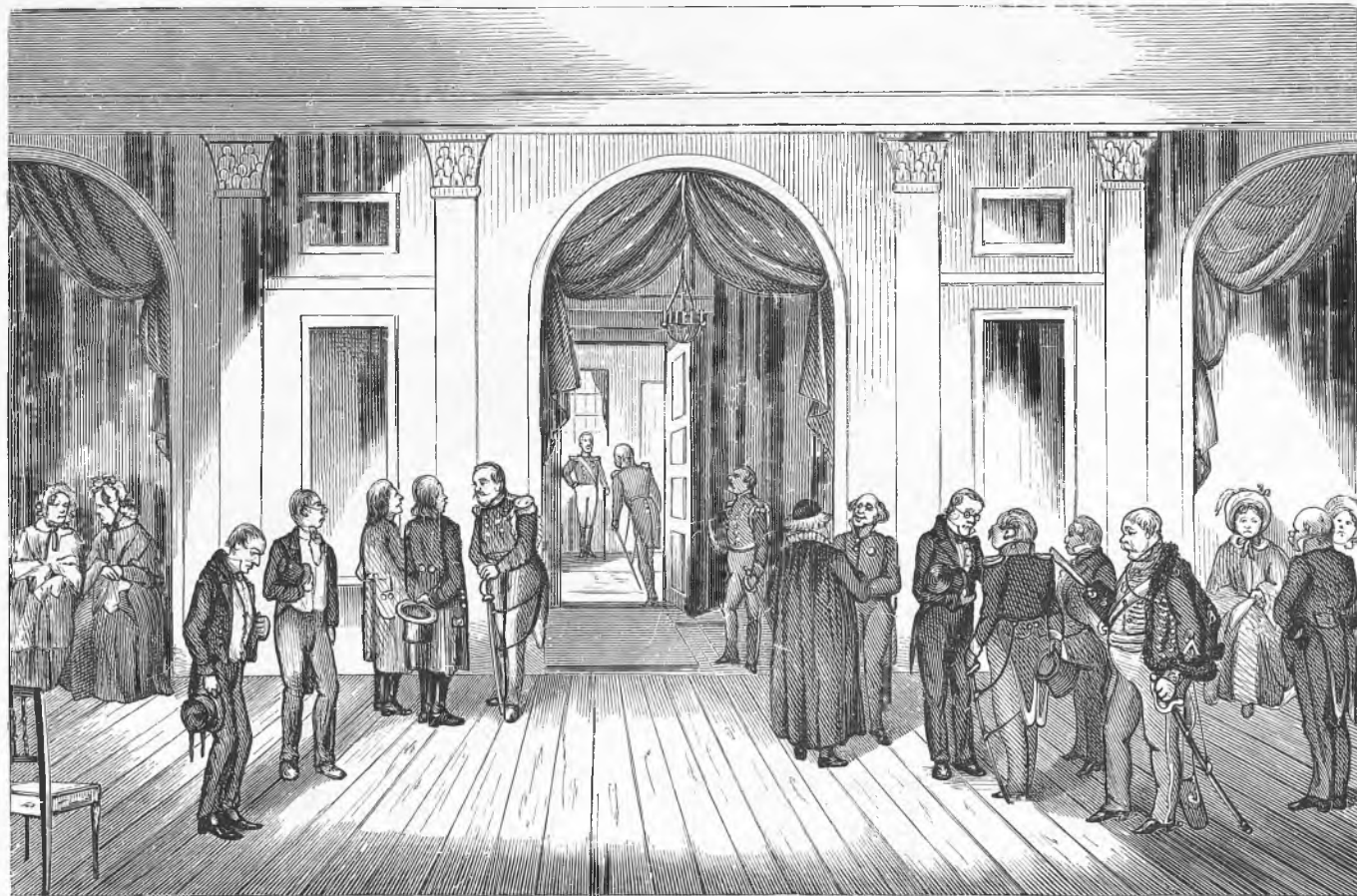
Slagterboderne ved Nikolaj-Taarn.

En gammeldags Vinkjælder.

Interieur af en gammel Gaard i Pilestræde.

Audiens hos Frederik VI.

Udenfor Børsen Fastelavnsmændag.

Et Kobbersmedeværksted.

En Svendeindvielse paa Kroen.

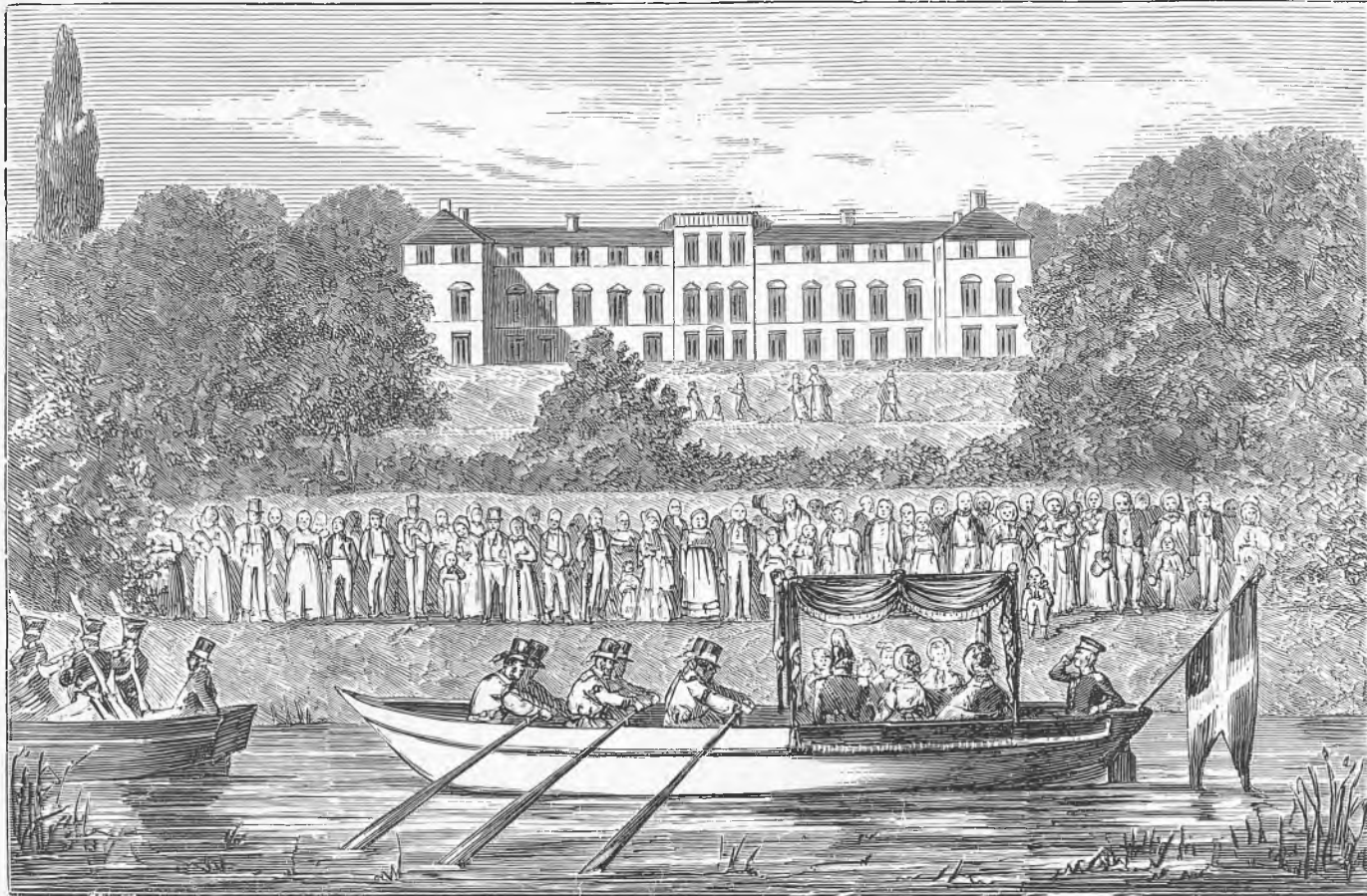
Ildløs.

Det lille Kjøbenhavn.

Børsen.

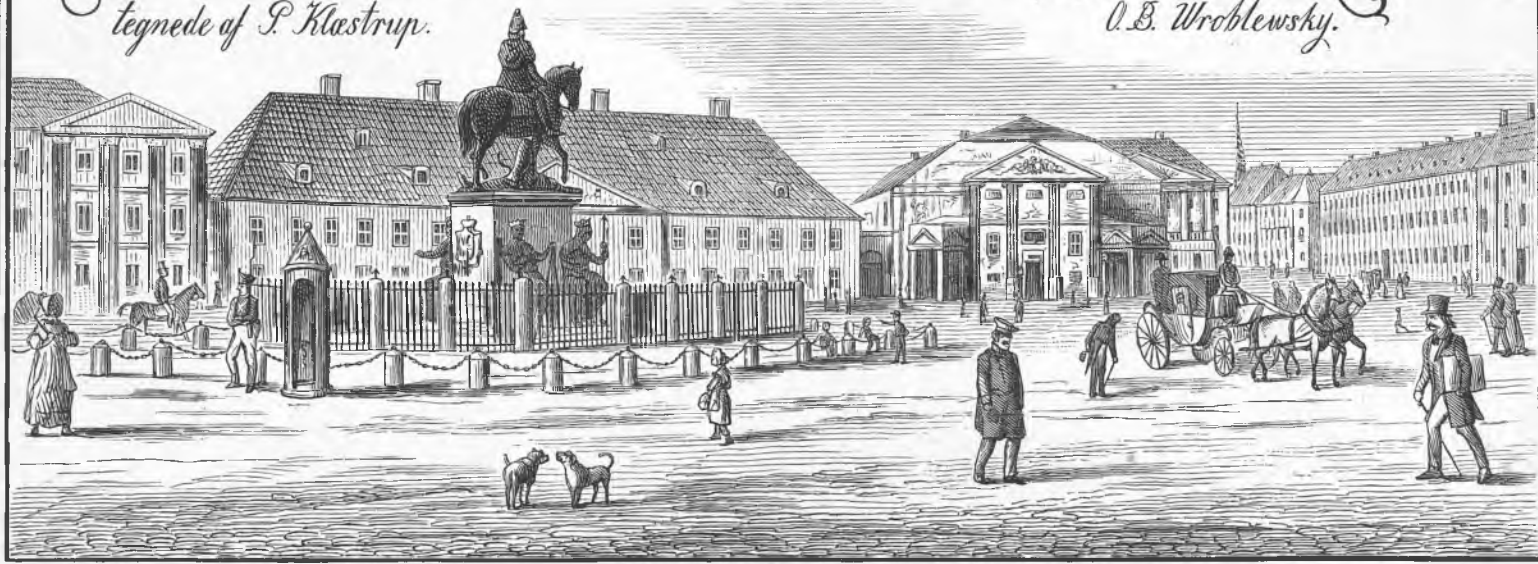
Frederik VI. sejler i Frederiksberg Have.

Det forsvundne København.

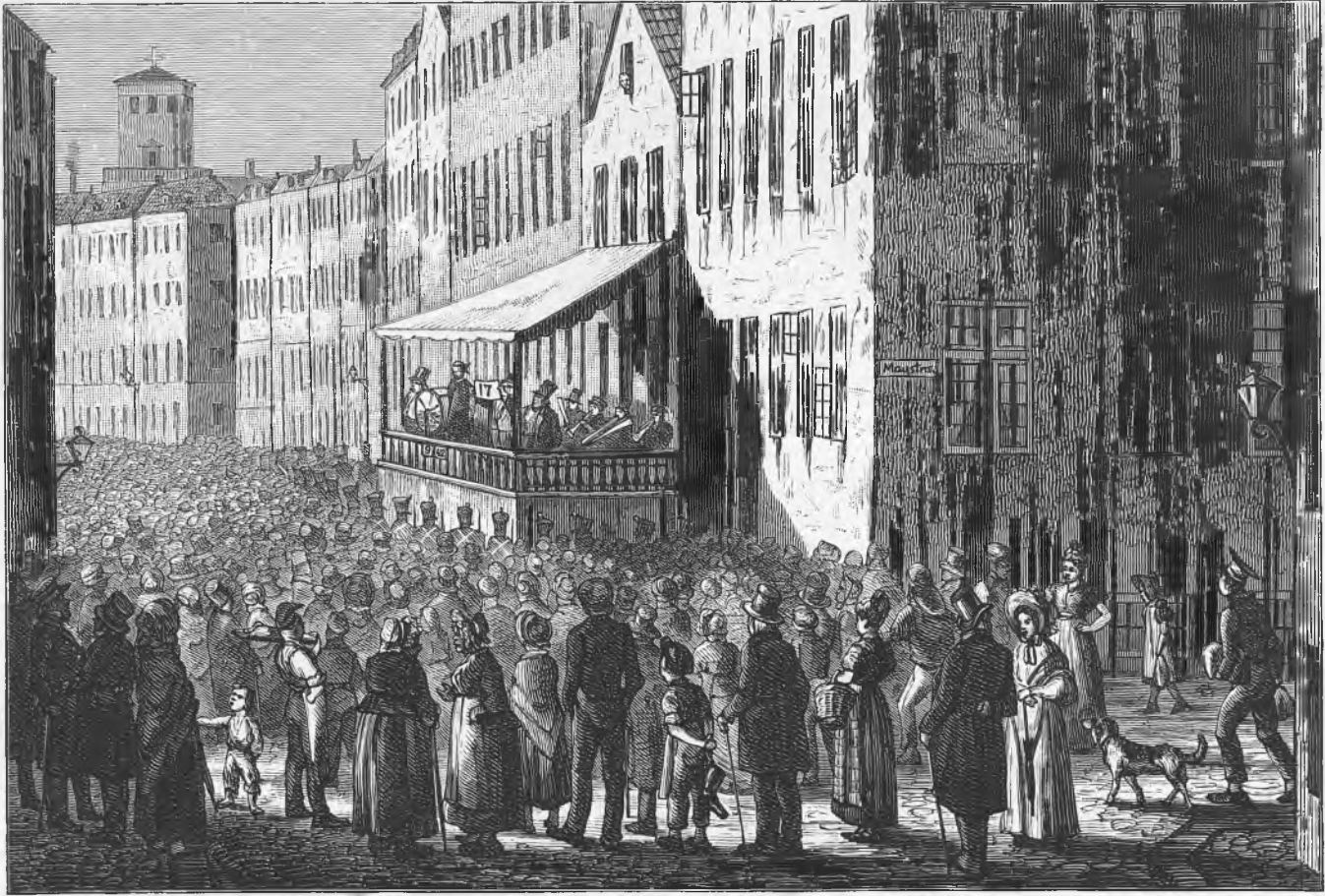
2^{den} Række.

16 Billeder
tegnede af P. Klæstrup.

Forlagt af C.A. Reitzel &
O.B. Wroblewsky.

I.

Talotteriet trækkes paa Vandkunsten.

Komedie i «Kalkeballen».

Frederik VI. kjører til Theatret.

Gadefigurer.

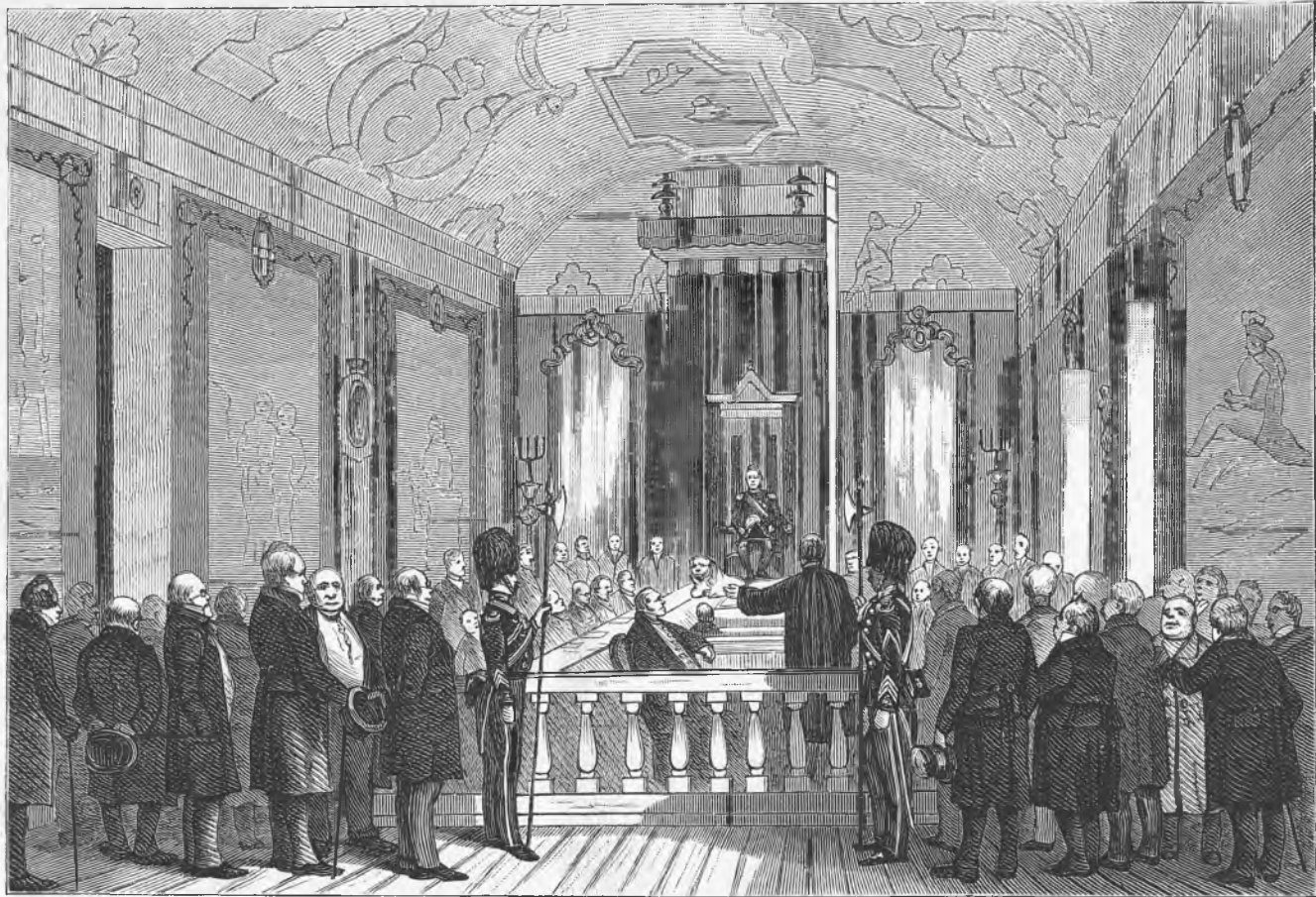
Helligdagspatrouillen.

Studenterkorpsets Hjemmarche fra Fælleden.

Der flyttes Skilte.

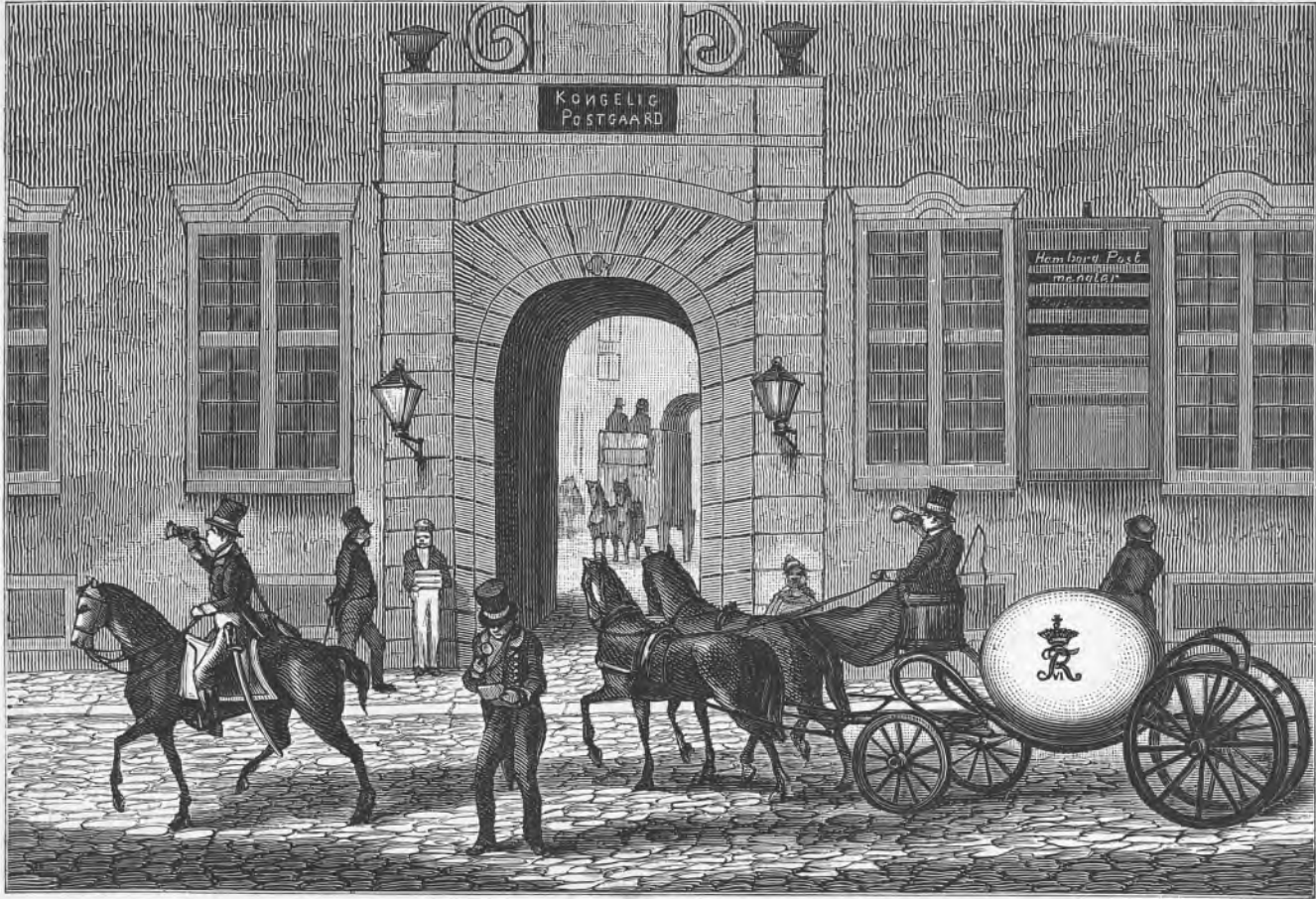

Frederik VI. præsiderer i Højesteret.

Kanekjørsel omkring «Hesten».

Kugleposten.

Der «rides Herredag ind»,
 a: Højesteretssessionens Aabning forkyndes.

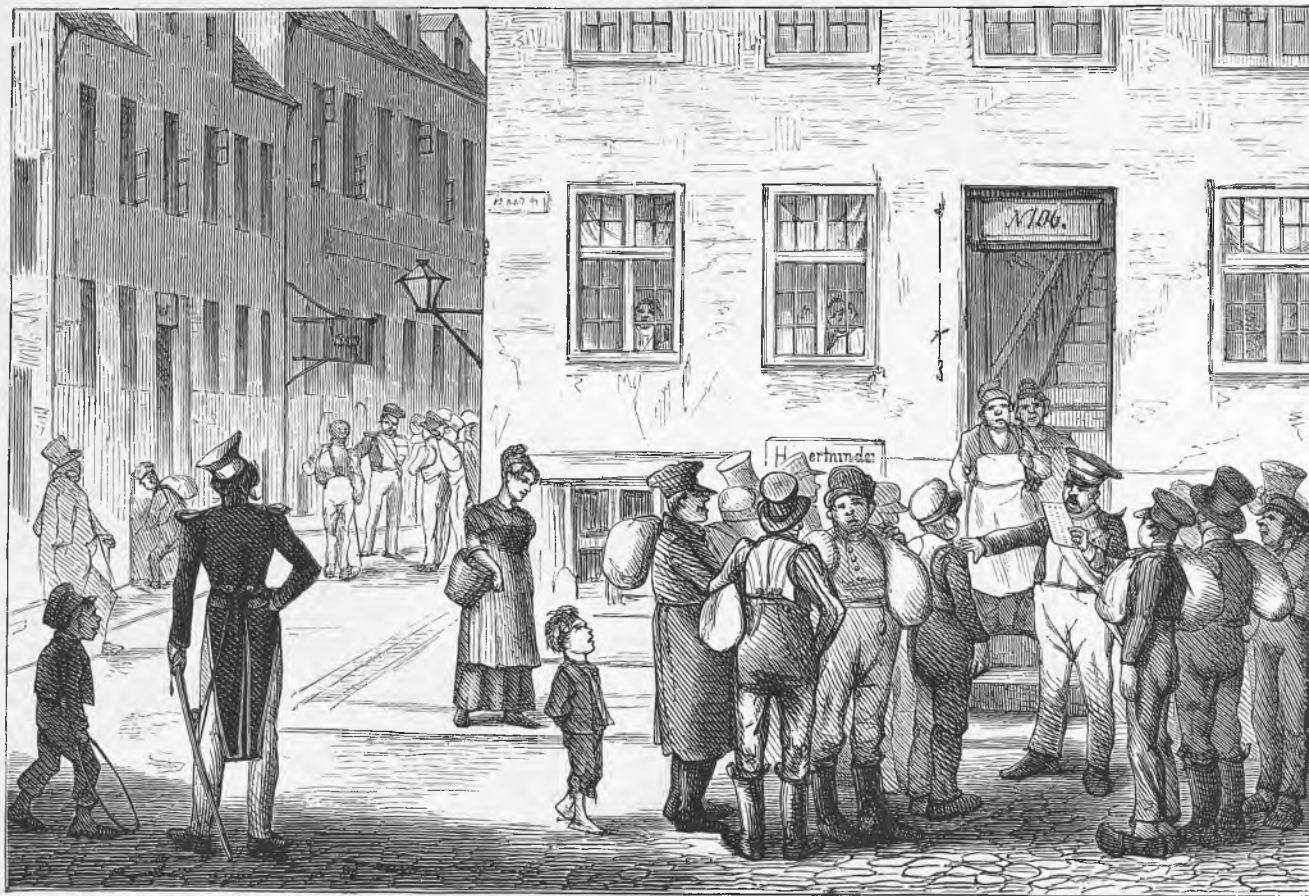
En Kjælderandsebod.

En Høkerloge.

Brokkensbod.

Indkvartering til «Herbstmanoevre».

Frederik VI. kører til Højesteret.

20 Billeder
tegnede af
P. Christrup.

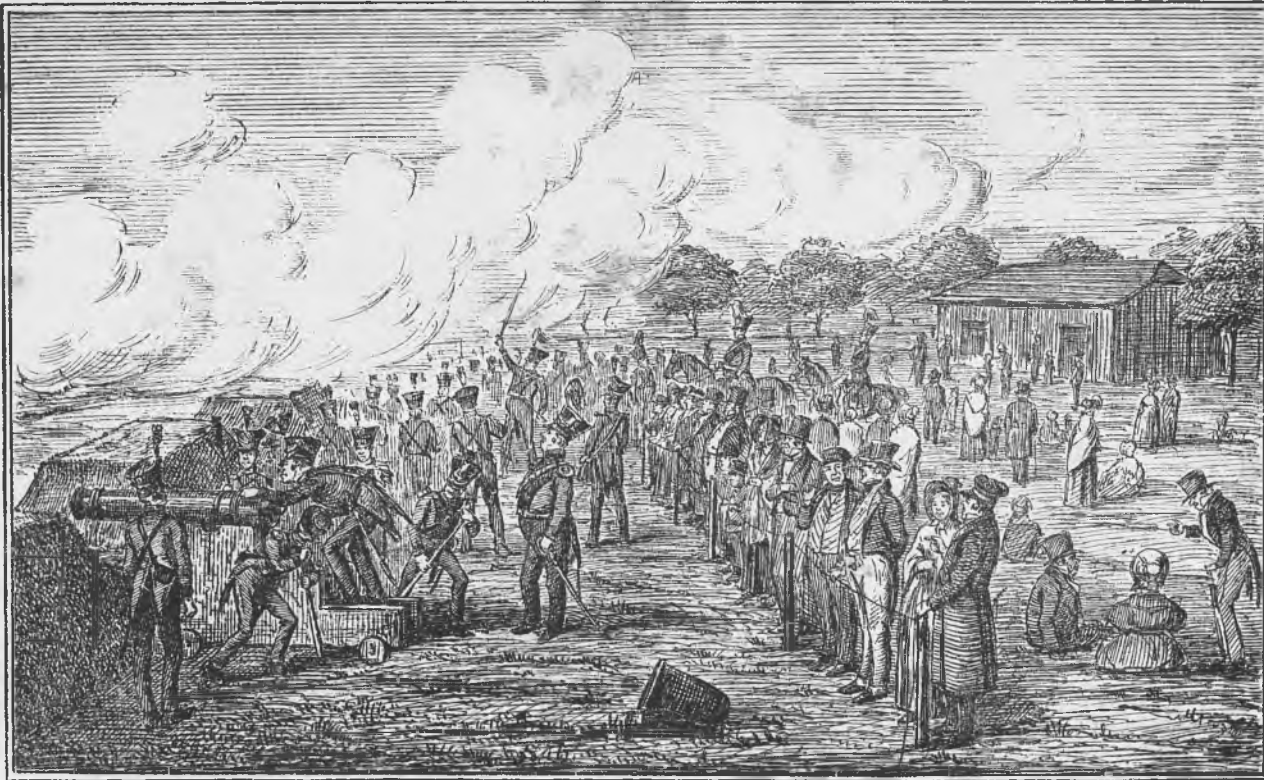
Forlagt af:
C. A. Reitzel &
A. B. Wroblewski.

5 die Reekke

Kongelig Kanefart ad Langelinie.

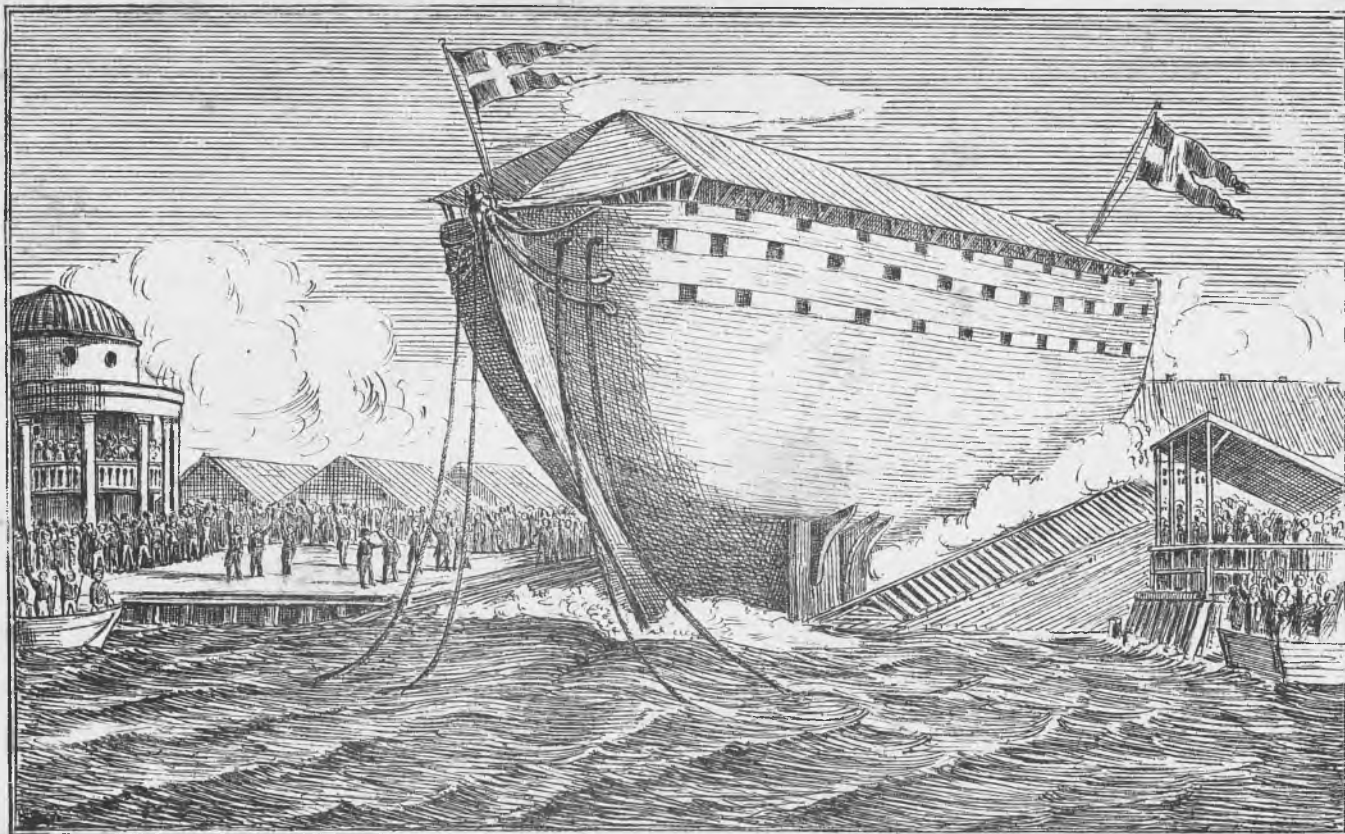
Borgerlige Artilleris Øvelser paa Amager.

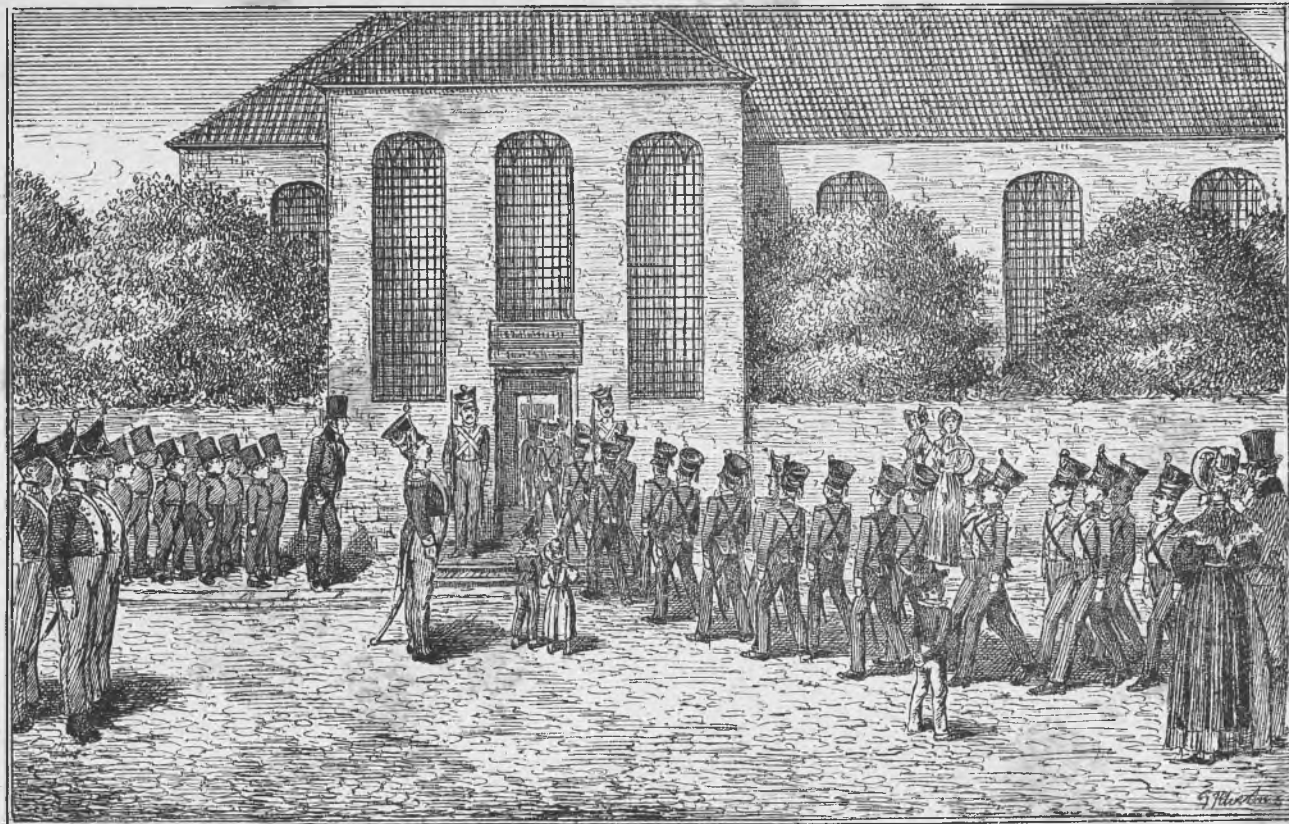
Boderne ved Helliggeistes Kirke.

Helliggeistes Kirkemuur.

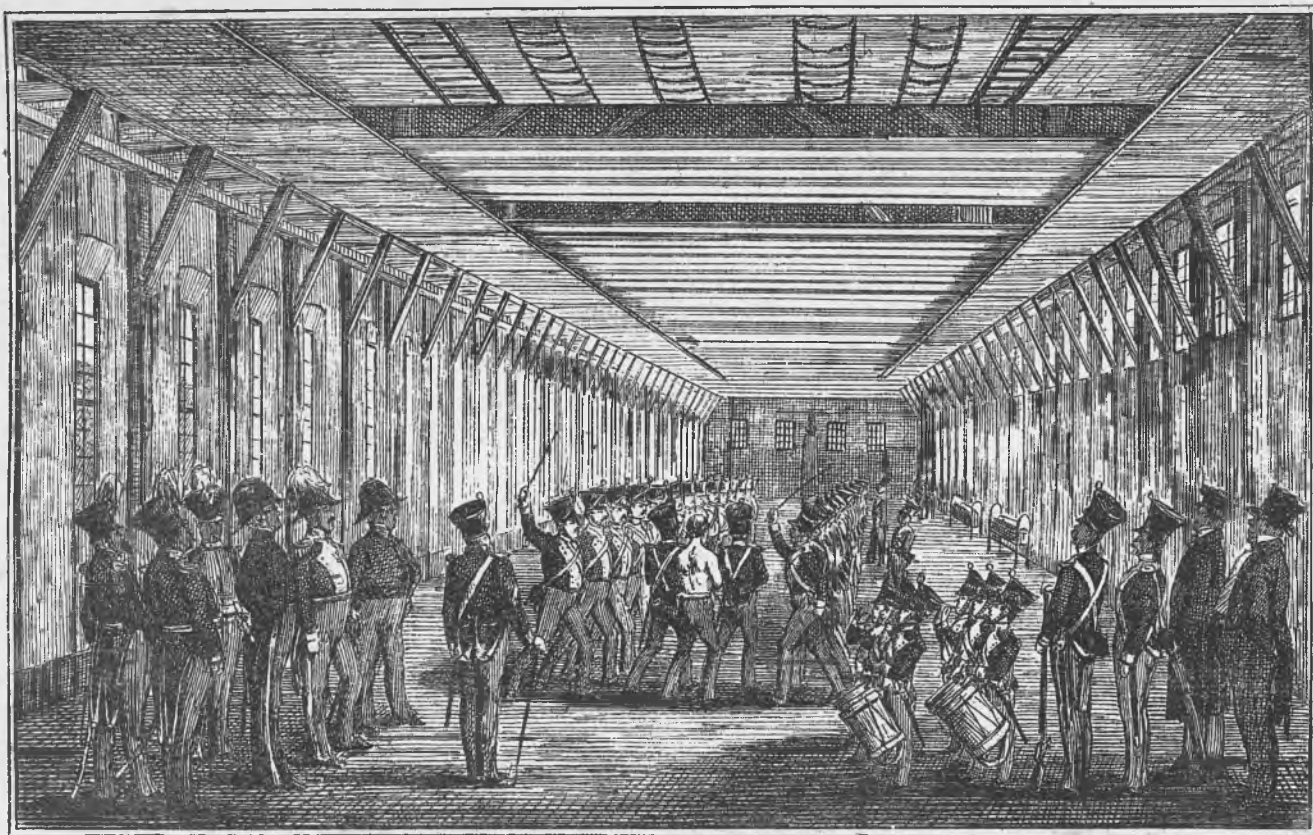
Et Linieskib løber af Stabelen.

Kirkeparade. — Landkadetter. Soldater. Kirkedrenge.

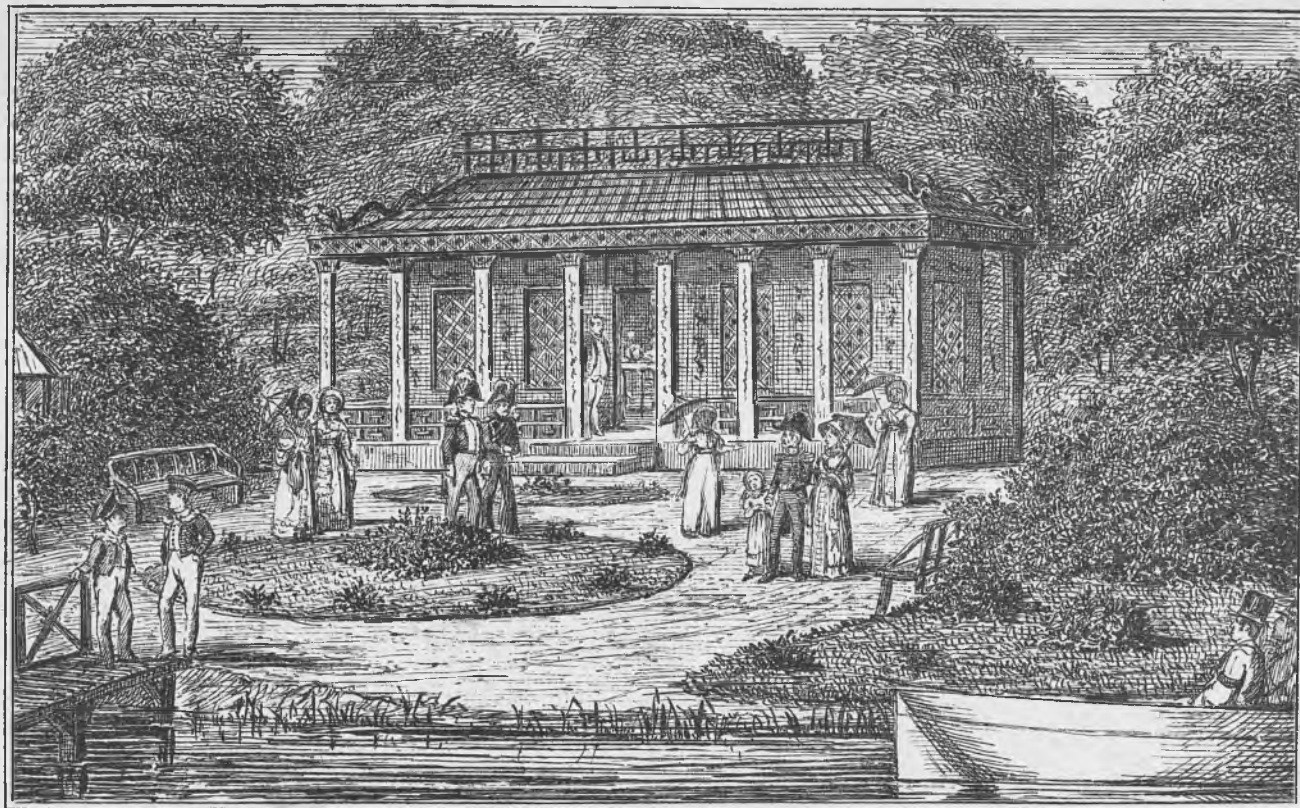

Kobbersmede arbejde paa Gaden.

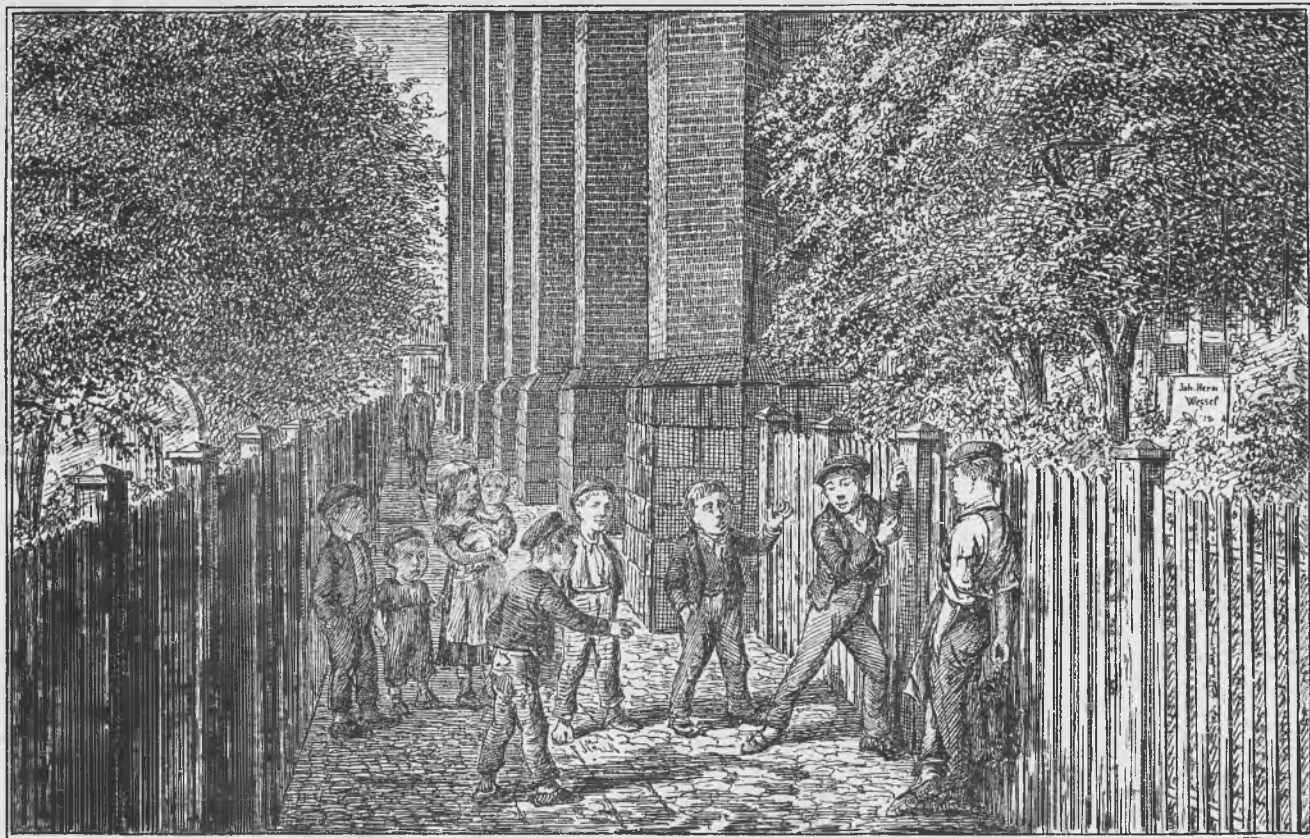

Spidsrodsløben i Exercerhuset.

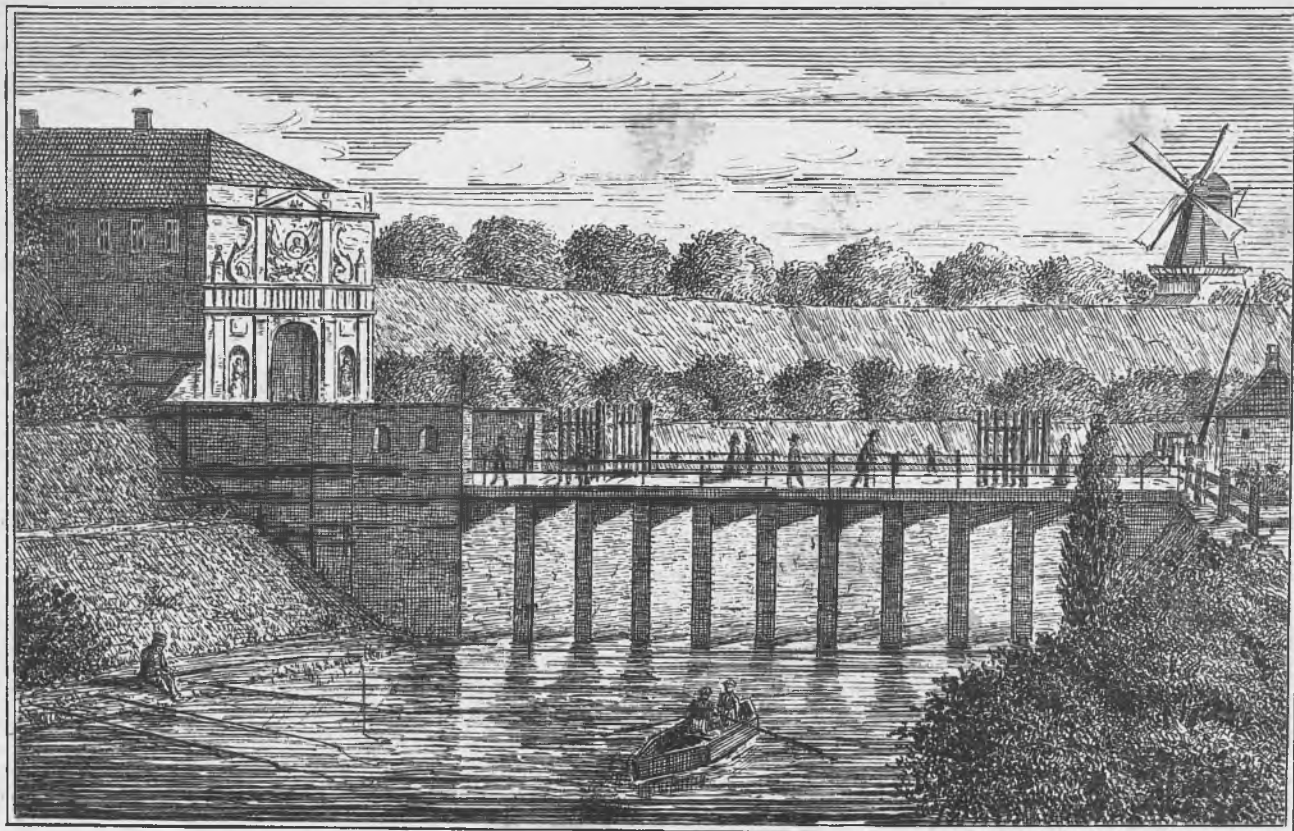
Frederik VI drikker The i det chinesiske Lysthus.

Trinitatis Kirkegang.

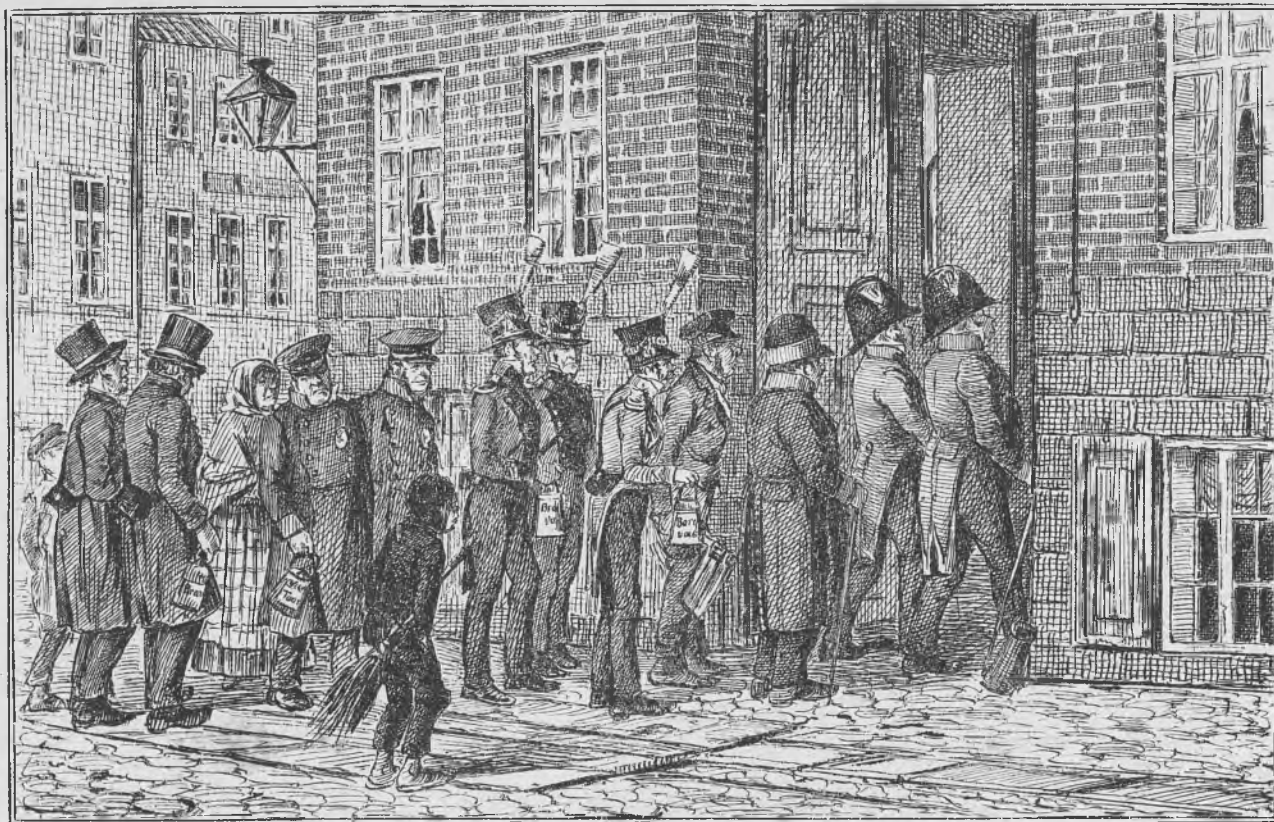
Nyboders Vagt.

Nørreport med Broen over Stadsgraven.

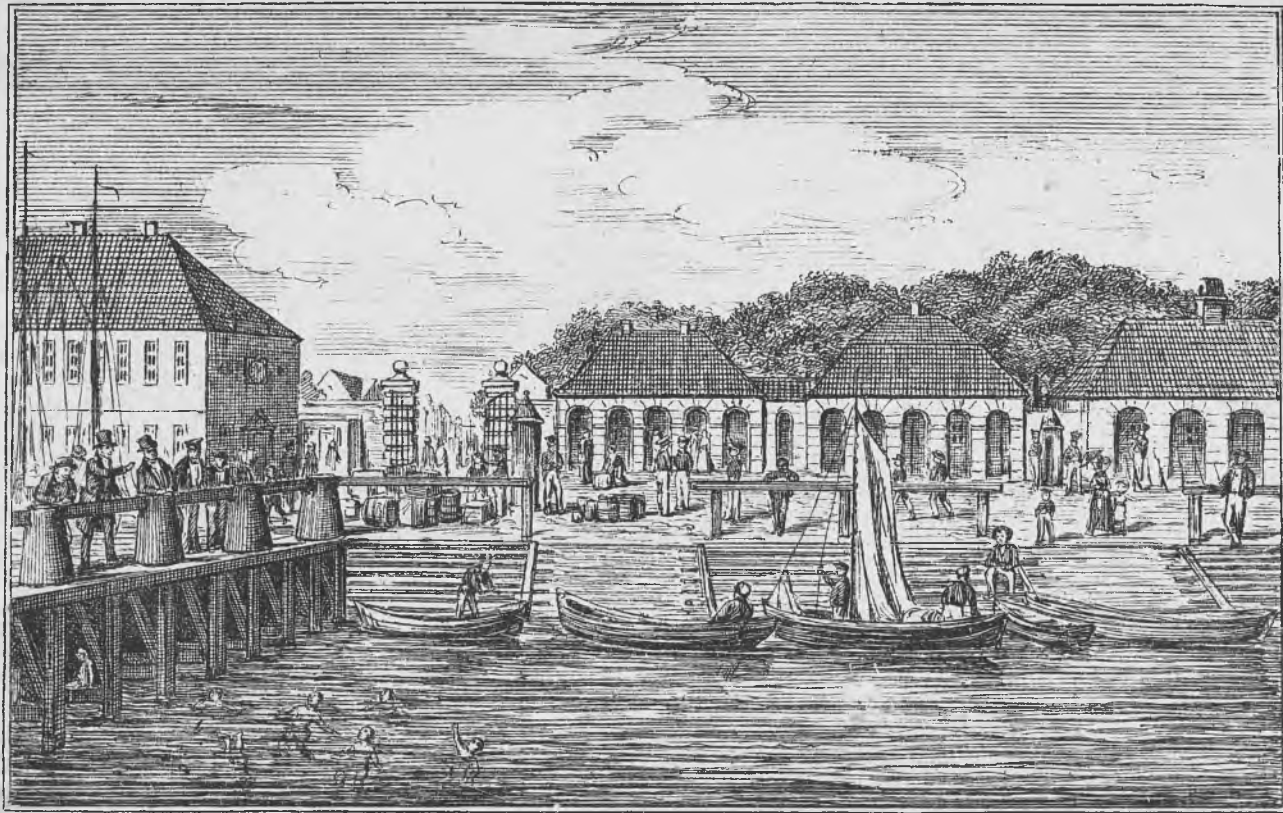
Borgerligt Besøg.

Nytaarsgratulanter.

Gamle Jernbanegaard. Tropperne afrejse 1848.

Den ældre Toldbod.

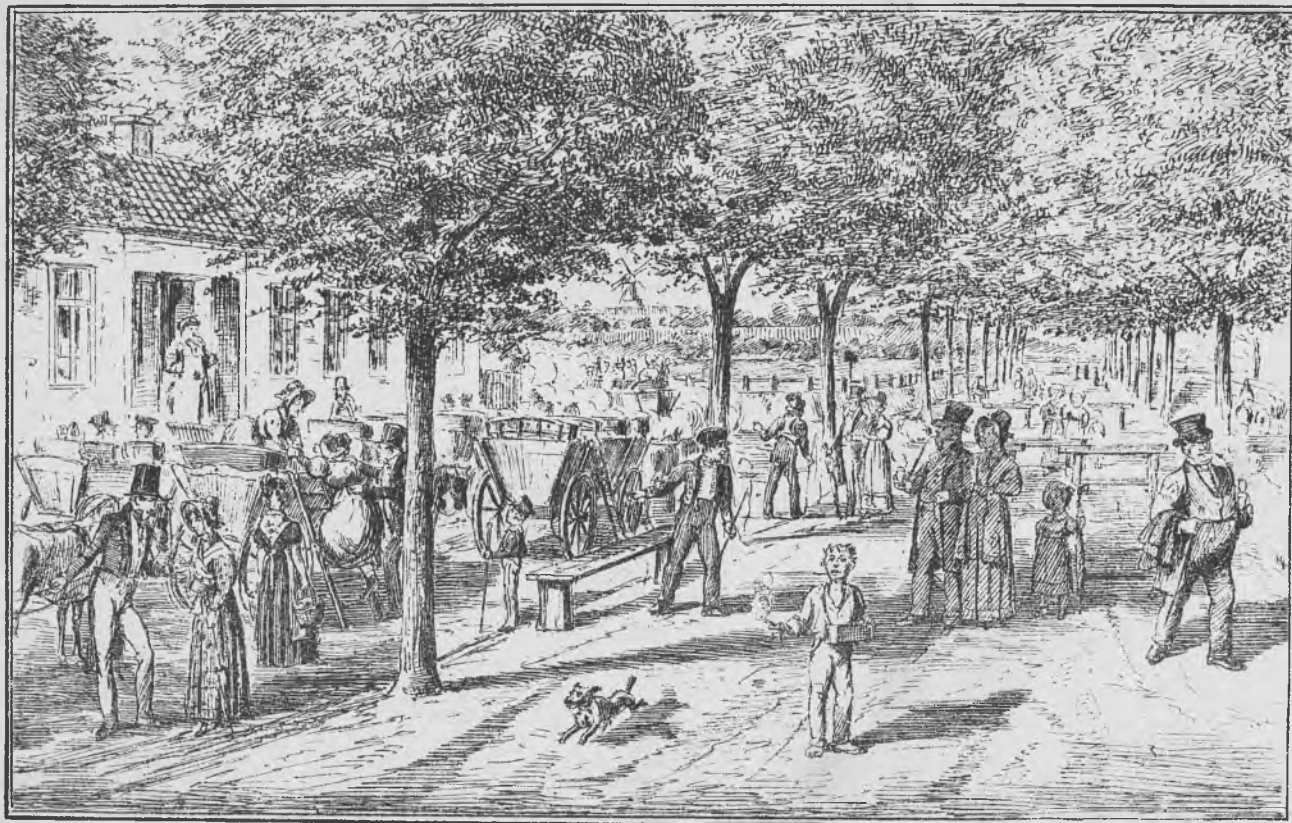

Frederik VI's Hjemkomst fra Wien 1814.

Brandallarm.

Holdeplads paa Nørrebro for »Kaffemøller«.

Oehenschlägers Fødested paa Vesterbro.